

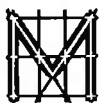
LBRIS | We know
books

REVOLUȚIA
MODELELOR

LEMNUL VIU

Volum îngrijit
de **Cristina Chirvasie**

Editura
Fundației
Culturale
MEMORIA

Cuprins

Prefață / 5

Lemnul viu /

Galina Răduleanu / 15

Metanie dinaintea crucii /

Cornelia Anichitei / 41

Memorial /

Cezara Mucenic / 79

Douăsprezece pâini /

Dan Mohanu / 133

Omul din pridvorul cerului /

Horea Paștina / 203

Lemnul viu

Lumea interioară ca o comoară

Lumea din exterior pentru mine e destul de ștearsă. E mai pregnantă cea din interior. Există un paralelism între ele, dar ponderea o are cea interioară, iar importanța ei crește cu trecerea timpului. De fapt, lumea interioară e cea care m-a salvat în închisoare și cred că nu numai pe mine, ci pe toți cei care au avut această fericire să o descopere. O adevărată comoară pe care o are fiecare, dar o ignoră sau nu își dă seama de ea. Noi am avut fericirea să o găsim și să o trăim cu atâta intensitate încât duritatea închisorii aproape că dispărea. Știam că această bucurie nu va persista după ce vom ieși, pentru că lumea exterioară are tendința să te fure, să te dizolve și să te manipuleze, să te acapareze și să te modeleze după chipul și asemănarea ei. Știam că acest lucru se va întâmpla. Și așa a și fost.

Am ieșit din închisoare de Rusalii¹. Ieșirea nu a fost o bucurie, întrucât a fost însoțită de pierderea a ceva prețios. Ceea ce am pierdut încerc să regăsesc, să reconstitui, dar nu e ușor. Mă ajută faptul că mă pot retrage din vâltoare și că am puncte de izolare. Dar mi-ar trebui să intru din nou în închisoare ca să pot să refac complet

¹ Rusaliiile sau Pogorârea Sfântului Duh (Cincizecimea). Se prăznuiește la 50 de zile după Sfintele Paști.

filmul. Ceea ce nu mai e posibil. E însă o nostalgie pe care nu o înțelege nimeni sau doar cei foarte puțini, în caz că au avut-o. Cei mai mulți au și scris despre ea, cum ar fi: *Binecuvântată fii, închisoare!* de Valéry Grossu² sau *Imn pentru crucea purtată* a lui Virgil Maxim³. Toți subliniază această urmare a unei asceze forțate. O asceză în fața căreia puteai să ai reacții diferite. Să te revolți, să n-o accepți sau să ți-o asumi cu roadele extraordinare pe care le-am cules de pe urma ei. A fost ca o descoperire, ca o revelație. Și, deși am zis că nu vorbim despre închisoare, iată că eu revin. E un fel de obsesie, totuși. Celelalte amintiri se estompează, însă detenția devine din ce în ce mai vie.

Ieri am fost la Fundația *Gavrilă Ogoranu*⁴, unde se

² Nicole Valéry-Grossu (1919-1996). Scriitoare și jurnalistă. A fost membră a Partidului Național Țărănesc. A fost arestată la 24 august 1949, anchetată, torturată și închisă timp de 4 ani în închisorile Malmaison, Mislea, Canalul Dunăre - Marea Neagră, fără a primi nicio condamnare. Împreună cu soțul său, Sergiu Grossu, a plecat în 1969 în Franța. Volumul autobiografic *Binecuvântată fii, închisoare!* a apărut în limba franceză în 1976, iar prima ediție românească în 1997. Cartea a fost ecranizată de regizorul Nicolae Mărgineanu.

³ Virgil Maxim (1922-1997). Membru al Mișcării Legionare. A fost arestat la 12 noiembrie 1942 și condamnat la 25 de ani muncă silnică, pedeapsă redusă apoi la 18 ani și 9 luni. A executat pedeapsa în închisorile Jilava, Târgșor, Alba Iulia, Galda de Jos, Gherla, Văcărești, Aiud. A fost eliberat la 1 august 1964. Titlul complet al volumului de memorii este: *Imn pentru crucea purtată. Abecedar duhovnicesc pentru un frate de cruce.*

⁴ Ion Gavrilă Ogoranu (1923-2006). Membru al Mișcării Legionare, liderul Grupului Carpatin Făgărășan, unul dintre cele mai longevive grupuri de rezistență care a acționat pe versantul nordic al Munților Făgăraș. Din 1956, după capturarea grupului său de către Securitate, a trăit ascuns timp de 21 de ani în Galțiu, Alba, adăpostit de familia Anei Săbăduș, care i-a devenit soție. A fost arestat în 1976, la 27 de ani de la condamnarea sa la moarte în contumacie. După șase luni de

face și un muzeu al Rezistenței anticomuniste, cu ocazia comemorării a două mari personalități, Gheorghe Jijie⁵ și Constantin Iulian⁶. Printre lucrurile care erau expuse acolo era și o zeghe. Nu credeam că mai reacționez la amintirile acestea. Ei bine, am fost atât de șocată și atât de puternic am re trăit amintirea a ceea ce semnifica aceasta, încât am realizat că nimic nu este șters, ci doar puțin acoperit. Imediat cum suflă, reapare cu o intensitate fantastică. Așa că, indiferent ce fac sau ce vorbesc, totul persistă în subsidiar ca un fundal care rămâne la fel de pregnant. Și mai e ceva. Nu e un subiect pe care poți să spui că l-ai încheiat. E infinit. Mereu descoperi câte ceva despre care mai ai ceva de spus. Nu se poate termina. Nu se repetă. Cu cât trece timpul, crește în intensitate. Deși au trecut atâția ani, țin minte oră de oră ce s-a întâmplat în ziua în care m-au arestat și la fel și în aceea când am ieșit. Și nu pot să scap de amintirile astea. Și asta re trăiesc în fiecare an, la data respectivă.

anchetă, datorită intervențiilor din străinătate, a fost eliberat.

⁵ Gheorghe Jijie (1919-2012). Inginer. A fost arestat la 24 decembrie 1948 și condamnat la 10 ani temniță grea. A executat pedeapsa în închisorile Jilava, Aiud, Gherla, Văcărești. La expirarea pedepsei a fost internat administrativ pentru 36 de luni. A executat pedeapsa în închisorile Culmea, Periprava, Galați, Jilava, Văcărești. A fost eliberat la 21 decembrie 1961.

⁶ Constantin Iulian (1929-2012). Deținut politic. A fost arestat la 15 iulie 1948, ca student și șef al Frățiilor de Cruce din Vaslui și condamnat la 7 ani închisoare corecțională. A executat pedeapsa în închisorile Pitești, Jilava, Valea Neagră, Aiud, Gherla și a trecut prin procesul de reeducare violentă. A fost eliberat la 13 iulie 1954. Rearestat la 13 februarie 1958, a fost condamnat la 25 de ani muncă silnică. A executat pedeapsa în închisorile „A” MAI, Jilava, Aiud. A fost eliberat la 1 august 1964. Și-a publicat memoriile sub titlul *Din lagărul României evadează morții*.

E ca un tatuaj de neșters. Și mă întreb dacă și Dincolo va persista în aceeași măsură.

Condamnată la șapte ani de închisoare

M-am gândit astăzi la conferințele lui Dan Puric⁷ care vorbește intens, pe bună dreptate, despre atmosfera dură și foarte puțin umană de astăzi de la cei din Apus, la care e firesc să fie așa, întrucât celor cărora le lipsește credința și pentru care nu mai există Dumnezeu, totul le este permis. Sigur că acuizarea nu trebuie să se restrângă, să se limiteze numai la cei care te ademenesc, ci și la tine, care nu rezști în fața ademenirii. Deci, corupția este a ta, ademenirea este a celui care vrea să profite, dar tu cedezi.

Incoruptibilitatea nu există. Și de ce nu există? Pentru că, în primul rând, comuniștii nu erau proști de tot. Primul lucru care trebuie nimicit ca să poți să manevrezi un popor constă în a-i distruge elitele, pe oamenii superiori, aristocrația, atât cea spirituală, cât și cea fizică. Istoria nu este făcută (așa cum spuneau comuniștii) de masele populare, ci de eroi. Or, acești eroi trebuiau să nu mai existe pentru ca masele să poată fi mai ușor de manevrat. Lucru pe care l-au și făcut comuniștii. Au distrus fizic tot ce era elită. Tot, tot, tot... Cine arăta un pic de gândire, de personalitate și se comporta diferit, având o atitudine de neacceptare, era scos de pe ring și din viață. Tatăl meu, preotul Boris Răduleanu⁸, a fost unul dintre aceștia.

⁷ Dan Puric (n. 1959). Actor, regizor de teatru, scriitor.

⁸ Boris (Babenco) Răduleanu (1905-1990). Preot ortodox. S-a născut în Orhei, Basarabia. A fost arestat la 14 martie 1960 și, după o anchetă

Pe vremea aceea, în fiecare sector din București se făcea, o dată pe lună, o ședință. *Conferință preotească* i se spunea. Chitila făcea parte din Sectorul 1. Ședințele aveau caracter politic și în cadrul lor se dezbătea superioritatea orânduirii comuniste și ce minunat este vecinul nostru din Răsărit, pe care trebuia să-l slăvim. Tata s-a ridicat la una din aceste ședințe și a spus: *Noi nu putem să-L slăvim decât pe Dumnezeu. El este modelul nostru. Este Cel pe care trebuie să-L urmăm. Iar Lumina nu vine de la Răsărit, ci de la Cel de Sus.* În momentul acela, protopopul i-a ridicat posibilitatea de a mai lua parte la discuții. Atunci tata a spus: *De vreme ce nu am voie să vorbesc, nu am de ce să mai vin.* Acesta a fost începutul. De aici, *fasciculul de atenție* a căzut asupra lui, a fost înconjurat de o grămadă de informatori de care nu-și dădea seama. Totul a culminat cu arestarea și condamnarea lui.

Din păcate, Biserica a acceptat interzicerea catehizării copiilor în cadrul ei. Pentru că tot comuniștii știau că totul pornește de la educație. Și cu cât educația pleacă de la cei mai mici, cu atât și penetrabilitatea este mai mare. Tata n-a acceptat, pentru că, spunea, pe bună dreptate, că în felul acesta se pierd generațiile. Și, într-adevăr, până în 1990 două generații au fost sacrificate.

Ulterior, au mai fost și niște reclamații din partea Sfatului Popular⁹, condus de un vânzător de ziare ajuns

de un an și jumătate, a fost condamnat la 15 ani temniță grea. A executat pedeapsa în închisorile Văcărești, Jilava, Aiud. A fost eliberat la 29 iulie 1964.

⁹ Autoritate publică care a funcționat între 1950 și 1968 în toate județele țării, ca organ local al puterii de Stat.

președinte, care l-a acuzat că nu colaborează cu regimul și nu se supune ordinelor Sfatului Popular. Așa încât, pe data 13 martie 1960, Securitatea a descins la locuința noastră. Au făcut o percheziție luând orice foaie scrisă. L-au ridicat și pe tata. Printre foile astea scrise au găsit și niște caiete de-ale mele de notițe zilnice în care îmi exprimam și păreri politice legate de cultul lui Stalin¹⁰ și de jefuirea țării de către sovietici și altele, întrucât erau destule. Acest lucru a dus la arestarea mea.

După o anchetă prelungită, însoțită de tortură, tata a fost condamnat la 15 ani de închisoare pentru crime împotriva clasei muncitoare pentru că, în Basarabia fiind, a condus un ziar religios în care scria articole împotriva ateismului bolșevic. Aceasta s-a considerat a fi un act grav de acuzare. Pe vremea aceea exista un articol 209, pct. 2, lit. a, care se numea *delict de uneltire*, în care intra orice atitudine sau vorbă spusă împotriva regimului. Pe baza lui, oricine putea fi condamnat la închisoare de la 3 la 10 ani. Eu, de exemplu, am stat în închisoare cu o femeie care fusese secretară de Sfat Popular în Ilfov și atunci când s-a dus Gagarin¹¹ în Cosmos a spus că asta e o minciună sovietică. Cineva a reclamat-o și a primit o condamnare de 3 ani. Alta s-a plâns

¹⁰ Iosif Vissarionovici Stalin (1878-1953). Politician, revoluționar și om de stat rus. După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917 a devenit Secretar General al Partidului Comunist bolșevic. A deținut gradul militar suprem de *Generalisim* al U.R.S.S. A condus Uniunea Sovietică din anii 1920 până la moartea sa, instaurând un regim de dictatură totalitară denumit *stalinism* (Regimul Terorii și Marea Epurare).

¹¹ Iuri Alekseevici Gagarin (1934-1968). Cosmonaut sovietic. La 12 aprilie 1961 a devenit primul om care a ajuns în spațiul cosmic.

Într-o anonimă că nu-i ajunge pensia și a scris: *Vă îngrășați din pensile noastre*. A scris o ilustrată după aceea, dintr-o stațiune, scrisul a fost comparat și a fost imediat arestată și condamnată la 3 sau 5 ani. Deci, oricine putea să intre în acest articol, fiind totul la mâna Securității. Iar aceasta trebuia să-și arate și supremația și necesitatea existenței ei. Adică, să arate că ei apărau țara care era împânzită de dușmani și, drept consecință, trebuiau să umple închisorile. Asta și pentru ca să-și justifice existența și salariile imense pe care le aveau. Așa că procesele intentate aveau ca preținși dușmani spirițiști¹², sectanți¹³, iehoviști¹⁴, în general *lucruri* mărunte cărora le dădeau o importanță covârșitoare pentru ca să se arate mari paznici ai libertății și democrației.

Tatei i-au aplicat o tortură inimaginabilă. În treaba asta erau specialiști. Mi-am dat seama de lucrul acesta când i-am văzut la proces atât pe el, cât și pe fratele meu, Mihai¹⁵. Pe acesta l-au arestat fiind student la Cluj, acuzându-l de intenția de a fugi din țară. Amândoi arătau ca niște umbre. Tata a fost condamnat la 15 ani, eu la 7, fratele meu la 3 și verișoara mea, Maica Mina¹⁶, la

¹² Adepți ai spiritismului (necromanția), doctrină filozofică apărută la mijlocul secolului al XIX-lea în Franța, o formă evoluată a vrăjitoriei.

¹³ Adepți ai unei secte religioase.

¹⁴ Adepți ai confesiunii neoprotestante *Martorii lui Iehova*, fondată în 1872 în Statele Unite ale Americii.

¹⁵ Mihai Răduleanu (n. 1935). A fost arestat la 16 noiembrie 1960 și condamnat la 5 ani închisoare corecțională. A executat pedeapsa în închisorile UM 0123/H, Jilava, Gherla. A fost eliberat la 3 august 1962.

¹⁶ Xenia Mămăligă (1922-2019), devenită Maica Mina. Biolog, profesor universitar. În liceu a fost implicată în mișcarea creștin-naționalistă. A fost arestată la 31 august 1960 și condamnată la 10 ani muncă silnică. A executat pedeapsa în închisorile UM 0123/H, Uranus, Jilava,

10 ani. Toți am ieșit în 1964, conform decretului de eliberare a tuturor deținuților politic.

În 1960 eu eram medic la țară, la Poiana Mărului, lângă Brașov. Terminasem facultatea cu doi ani în urmă. Lucram într-un sat destul de izolat. Nu se putea ajunge decât pe jos de la gară, mergând patru kilometri. Un sat minunat, cu oameni de munte, dintr-o altă epocă. Chiar mă gândeam să rămân acolo și să nu mă mai întorc în civilizație. M-au arestat pe 23 septembrie 1960. Am stat la Uranus¹⁷, unde era o mare închisoare, un loc pentru anchete, cu subsol, cu etaj, clădire care, ulterior, a fost demolată pentru a i se șterge urma. În prezent nu există nici măcar o placă pe care să scrie: *Aici a fost Închisoarea Uranus*. După aceea am fost dusă la celebra Jilava¹⁸, pe care și pe ea vor s-o dărâme, dar încă rezistă, pentru că e fort, *Fortul 13 Jilava*. În continuare ne-au dus la o colonie de muncă la Arad¹⁹ și apoi la Oradea²⁰, în închi-

Arad, Oradea. A fost eliberată în 1964. S-a retras la Mănăstirea Diaconеști din județul Bacău.

¹⁷ Centrul de anchetă de pe Strada Uranus de pe Dealul Arsenalului din București a aparținut, inițial, Garnizoanei Militare a Capitalei (Arsenalul), ca loc de arest. În cadrul planului de sistematizare a orașului din anii '80, clădirea a fost demolată pentru construcția Casei Poporului (azi Palatul Parlamentului).

¹⁸ Închisoarea Jilava (Fortul 13 Jilava) s-a aflat într-unul dintre cele 18 forturi de apărare a Bucureștiului, construite între 1870 și 1890. Între 1948 și 1964 a fost unul dintre cele mai importante penitenciare din sistemului carceral comunist.

¹⁹ Penitenciarul Arad a fost construit în 1852. În perioada comunistă aici au fost închiși atât bărbați, cât și femei cu pedepse mari.

²⁰ Închisoarea din Oradea a luat ființă în 1752. Clădirea în care a funcționat penitenciarul în perioada comunistă a fost construită încă din 1852. În anii '50 și începutul anilor '60 se consemnează că aici au fost închiși peste 2.000 de deținuți politic.

soarea făcută de Maria Tereza²¹. A făcut și ea ceva. Tot clădiri istorice. Închisoarea există și în prezent și funcționează pentru deținuți de drept comun.

Acolo am găsit modele pe care n-am reușit să le ating. Erau colege de detenție cu mult deasupra mea. Mi-au rămas în minte. Puteau să facă o mulțime de lucruri, în timp ce eu nu. Aveam pe cineva care era atât de generoasă, gata să se sacrifice pentru celălalt. Eu preferam să meditez sau să mă rog. Ea, însă, dacă era cineva care nu vedea bine se ducea și îi citea cărți. Când era vorba de spălat vasele, ea se oferea imediat. În timp ce eu nu. Asta îmi dădea un complex de inferioritate pe care am încercat să-l depășesc. Pe multe dintre ele le-am admirat și-am încercat să le urmez echilibrul, calmul, seninătatea și liniștea lor interioară. Oameni minunați care te influențau fără cuvinte (lucru care ar fi fost, de fapt, periculos, în acele condiții).

Cui ne închinăm?

N-aș vrea să fiu pe post de Casandră²², cea care în antichitate prevestea viitorul, spunând că azi lumea merge spre un dezastru și că nimic nu e întâmplător. Mă refer la faptul că Occidentul nu numai că e fără Dumnezeu, dar în prezent se postează și pe poziția primilor îngeri, aceea

²¹ Maria Tereza a Austriei (1717-1780). Fiica împăratului Carol al VI-lea. Arhiducesă a Austriei, regină a Boemiei și a Ungariei, Mare Principesă a Transilvaniei. Ca soție a împăratului Franz I. Stephan a devenit împărăteasa Sfântului Imperiu Roman, deși nu a fost încoronată.

²² Casandra. Personaj al mitologiei grecești, fiică a lui Priam și a Hecubei, conducătorii orașului Troia. A primit de la Zeul Apollo darul prezicerii viitorului.

de a se substitui lui Dumnezeu. Pentru că, dacă păcatul Sodomei²³ se reeditează legal și cu succes, au mers mult mai departe, inventând un lucru îngrozitor care lăsat așa duce la distrugerea creației. Acesta este schimbarea sexului.

Dumnezeu te trimite în lume ca femeie sau ca bărbat cu un anumit scop, cu un anume rol. Ai un rost pe lumea asta ca femeie sau bărbat. În momentul în care tu vii și spui că, de fapt, e o greșeală, că femeia poate să fie bărbat, la voia ei, bineînțeles, și băiețelul trebuie să fie fetiță... Înseamnă că tu consideri că Dumnezeu sau nu mai există, sau, dacă există, e depășit și trebuie să-L înlocuim. Asta au făcut primii îngeri. Or, noi, asta am ajuns să facem. Adică, schimbăm rostul omului și îi dăm noi un altul, modificând complet totul. Or, indiferent de organul înlocuit, cromozomial omul rămâne femeie sau bărbat, exact așa cum s-a născut. Iar ce va fi mai departe nu știm. Toate lucrurile astea, însă, la un moment dat, se vor întoarce împotriva noastră. Și chiar ce se întâmplă în prezent. Epidemie globală, război (care nu este exclus să devină al Treilea Război Mondial) sau folosirea armei nucleare. Nu e o întâmplare. Eu o consider o consecință a faptelor și a drumului pe care l-a luat omenirea. Poate unii realizează acest lucru, dar consideră că e mai prudent să tacă, indiferent dacă sunt oameni de știință sau teologi.

²³ Sodoma. Cetate de la sud de Marea Moartă, care, conform Bibliei, a fost distrusă de Dumnezeu, odată cu cetatea Gomorei, pentru fără-delegile locuitorilor lor.